YIL : 1 SAYI : 16

Kuruluş tarihi : 25 İkinci Teşrin 1933

EDİRNE'DE

6 OK

Halkevi tarafından

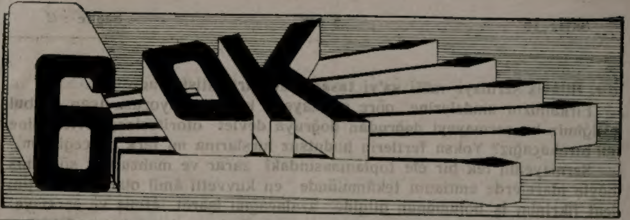
Onbeş günde bir çıkarılır ülkü demeti

İmtiyaz sahibi ve umumi neşriyat müdürü : Akıncıoğlu İbrahim

15 Temmuz 1934

Satış yeri : Edirne'de Meriç kitaphanesi
Basıldığı yer: Vilâyet matbaası

İçindekiler

Sayı : 16 30 Haziran 1934 Yıl : 1

Onbeşle bir :

BİZE GÖRE SERMAYE

Bundan evvelki yazılarımızda sermayenin ne demek olduğunu; faydalarını; zararlarını anlatmıştık. Bu gün de bize göre; fırkamıza göre sermayeyi anlatacağız.

Türkiyemiz bir iptidai maddeler memleketidir. Türkiyede yetişen bu iptidai maddeleri sanayileştirmek için her şeyden evvel sermayeye muhtacız. Ham olarak alınan yapağı; ipek işlenirse kıymetlenir. Bu kıymetlenir. Bu kıymetleniş makinaya; tesisata bağlıdır. Makina ve tesisat ancak hareket eder sermaye yani para ile tedarik edilir.

Memleketimizde tabii olarak üzüm; incir; fındık ve saire yetişir. Üzüm incir; fındık; afyon ve sairenin işlenmesi; ambalaj yapılması; iç ve dış piyasalarda sürülmesi için paraya ihtiyaç vardır. Ancak para sayesinde bu mallarımızı kıymetlendirebiliriz. Bu bir iki izah ve misalden anlıyoruz ki memleketimiz paraya; sermayeye muhtaçtır. Memleketimizdeki sermaye nehimi nasıl olmalıdır?

Tamamiyle devlet otoritesi altında; temamiyle devlet elinde mi olmalıdır? yoksa tamamiyle ferdin otoritesi altında; tamamiyle ferdin elindemi olmalıdır? C. H. F. proğramının üçüncü kısım birinci maddesi sermaye ile meşgul olmaktadır. Fırkamızın proğramına göre; iktisatta hareketli sermaye mühimdir. Normal sermayenin yegâne menbaı millî sa'yi ve tasarruftur. Bunun için çalışmayı arttırmak fert ve aile hayatında ve umumiyetle devlet idaresinde; mahallî ve millî idarelerden tasarruf fikrini kökleştirmek lâzımdir.

Fırka proğramının bu tarif ve beyanından anlaşılıyor ki Türkiyemizde sermaye meşru bir kazançtır. Başka; bizim bünye ve telâkkilerimize uymıyan mektep ve idarelerde olduğu gibi sermaye gayri meşru değil-

dir. Bilâkis sermaye millî sa'yi tasarrufun birikintisi; ifadesidir.

Fırkamızın umdelerine göre sermayeyi kabul ediyoruz. Acap kabul ettiğimiz bu sermayeyi doğrudan doğruya devlet otoritesine; devlet eline mi bırakacağız? Yoksa fertlerin hudutsuz hırslarına mı terk edeceğiz?

Sermayenin tek bir ele toplanmasındaki zarar ve mahzurları söylemiş böyle idarelerde emtianın tekâmülünde en kuvvetli âmil olan rekabetin; icat fikrinin; iş bölümünün gitgide azalacağını işaret etmiş ve sermayenin dizginsiz bir şekilde ferdî ihtirası ve iştihalara bırakılmasındaki kusur ve tehlikeleri söylemiştik. Teşkilâtı esasiye kanunumuzun 70 ve 79 ncû maddeleri Türklerin tabii hakları arasında; mülkiyet; akit; amel; şirket haklarına tesadüf ediyor bu hakların kanunla muayyen olduğunu görüyoruz. Mülkiyeti; aktî; amelî; ticaret şirketlerini vatandaşları için tabii haklardan sayan ve bunu teşkilâtı esasiye kanunuyla tetkik eden devletimizin ferdî sermayeye verdiği ehemmiyet ve mâna aşikârdır.

Ferdî sermaye kabûl eden bu memleket; müstahsili sermayedarın insafsız; merhametsiz eline bırakması doğru mudur?

Şüphesiz hayır...

Devlet; memlekette müstahsil olmakla beraber fakir olan köylünün; küçük ziraat ve sanaat erbabının yardımına koşmakla muhtekir sermayedarla mücadele etmektedir. Ziraat bankamızın kanadı altınna kurulan ziraî kredi ve istihsal kooperatifleri bu çalışmağa mükemmel birer misal değilmidir?..

Diğer taraftan devlet; millî sermayeyi millî teşebbüsleri korumak en dişesiyle birtakım hususî kanunlar yapmıştır. Yerli ve ecnebi bankalar üzerindeki kontrolu; gördük tarifeleri; para ve kambiyo mürakabeleri ve saire sermayedarlar lehine alınan tetbirler değilmidir?.

Memlekette ferdî sermayenin mücadele edemiyeceği birçok işlerde devlet sermayesinin ortaklığını görüyoruz..

Demek ki Türkiye; hem devlet hem fert iktisadını birleştiren; devlet sermayesiz himayekâr; parasız mazbut; dizginli bir hale sokan bir iktisat sistemi gütmektedir..

Ne fertleri sermayeden mahrum ediyoruz; ne de onların sermayelerine insafsız ve hudutsuz bir saha veriyoruz.

Biz; sermayeye muhtaciz. Bu itikâr edilemez. Memleketimızdeki iptidai maddeleri işletmek; yurdumuzu imar etmek için paraya lüzum vardır. Bu para dışardan gelmiyecektir. Bizim kendi sa'yimiz; kendi nefsimiz üzerine hâkimiyetimizin bir ifadesi olarak birikecektir.

Biriken yollar sermayenin şahlanmasına; bizi istismar etmesine müsaade edemeyiz. Devlet; fert yekdiğerini tamamlıyan iki sütundur. Fert sermayesinin yetişmediği yerde devlet parası yardım edecektir.

İçtimaî tetkikler :

Türkiyede nufus hareketleri ve dünya

Avrupada nufus fazlalığı belli bir şekildedir. Doğanlar ölenlere nazaran çok fazladır. Fransa her yıl 50.000 Almanya ise 400.000 yeni nufus kazanmaktadır. Diğer taraftan İtalya da mutlak bir şekilde faşist vatandaş yetiştirmekte ve nufus fazlalığı itibariyle bütün Avrupaya hakim bir vaziyet almaktadır.

Bütün Avrupada nufus artmaktadır. Dr. Roman Gorecki [1] yeni Polonya adlı kitabında göstermiş oldugu sayılara göre Lehistan 1930 senesinde binde 17; Çekislovakya binde 6.9; Almanya5.9; İsviçre 4.5; Belçika 3.2; İngiltere 2.9; Fransa 5.3 nispetinde artmıştır.

Memleketimizde ilk defa nufus sayımı 927 senesinde yapıldı. Bu bir tecrübe mahiyetindeydi. Başka memleketlerde nufus sayımı bundan bir çok yıllar evvel yapılmıştır ve her sene tekrar edilir. 927 senesinde dapılan ilk nufus sayımına nazaran nufusumuz ancak 13.648.270 tir.

Bundan evvelki yazımızda da söylediğimiz gibi bu miktar hakiki adetten çok daha azdır. Netekim bundan on onbeş gün evvel Millet meclisinde beyanatta bulunan Dahiliye Vekilimiz nufusumuzun on sekiz milyon olduğunu ilân etmiştir.

Gelecek sene bir sayım daha yapılacaktır. Bu sayımda gizli bir çok nufusların meydana çıkacağına şüphe yoktur.

Bizde Kanuni Süleyman zamanında ilk defa olmak üzere iptidaî bir sayım yapılmıştır. Bu sayım

[1] Dr. Romon Gorecki. La Pologne Nouvelle sahife 22

Devlet vatandaşların; yurdun yüksek menfaatlarını göz önüne alarak fert sermayesinin şahlanmasına; dolu dizgin ve hırs peşinde koşmasına müsaade etmeyecektir..

Biz her şeyde pilânlı ve dizginli olmağa mecburuz. Bu pilân ve dizginin kasılışında yegâne Kıstas; yurdun yüksek menfaatlarıdır.

Siz mazbut; menbaı millî sa'yi; millî tasarruf olan sermeyeciyiz.

6 OK

hane hesabı üzerine yapılmıştır.

Mevcut rakamlara nazaran Anadolumuz; 1884 - 1914 seneleri arasında artmıştır. Nemute salnamesinde tesadüf edilen rakamlara göre 1884 senesinde Anadoluda 11.850.000 nufus varken bu adet 1914 senesinde 15.700.000 i bulmuştur. Demek Anadolumuzda nufus otuz sene zarfında 3.850.000 kişi yani mevcut nufusa nazaran yüzde otuziki nispetinde artmıştır.

1871 senesinden 1910 yılına kadar geçen müddet zarfında:

Memleketler	% nispette artma
Rusya	% 86.5
Almanya	% 58.2
Fransa	% 8.6

Nispetinde artmışlardır.

Türkiye doğum itibariyle vülut bir memlekettir. Fakat maalesef doğum nispetinde vefiyat ta çoktur. Sıhhat ve İçtimaî muavenet Vekâletinin son yıllar içinde çıkardığı mukayeseli tevellüdat ve vefiyat haritaları çok şayan dikkattır.

Bu haritalara nazaran İstanbul; Antalya; Samsun; Diyarıbekir, Siirt; Ergani; genç vilâyet ve kazalarındaki doğumlar vefiyattan daha azdır.

Aşağıdaki rakamlar ölümlerin doğumlardan ne kadar fazla olduğunu gösterir.

Vilâyet	Doğumdan fazla ölüm miktarı
İstanbul	13.100
Diyarıbekir	550
Antalya	400
Samsun	150

Diğer vilâyetlerimizde doğumlar ölümlerden çok fazladır.

Bundan Türkiyemizde doğumun ölümlere nazaran fazlası 45.000 dir. Bu adet umumî nufusa nazaran binde dört nispetinde bir fazlalık demektir.

Aşağıdaki rakamlar bizimle komşularımız arasında ölüme nazaran fazla doğum nispetlerini gösterir.

Memleket	Ölüme nazaranf azla doğum
İtalya	500.000
Türkiye	45.000
Yunanistan	30.000
Bulgaristan	20.000

Bu rakamlar bizim için iyi birer not değildir. İtalyada her sene vasati olarak çoğalan yarım milyon insanı münakaşa edecek değiliz. Komşularımız; Yunanistan ve Bulgaristan için birkaç söz söyliyeceğiz.

Filhakika vasati olarak her sene Yunanistanda bizden onbeşbin; Bulgaristanda da 25.000 kişi az doğmaktadır. Yani bizim ölümlere nazaran doğumlarımız. Yunanistandan onbeş bin; Bulgaristandan da yirmibeş bin fazladır. Fakat birden mesahayi sathiyelerimizi düşünmek lâzımdır.

Memleket	Genişlik (Kilometre murabbaı
Tüakiye	762.736
Yunanistan	130.000
Bulgaristan	103.000

Binaenaleyh arada bir muvazene olabilmesi için bizdeki do-

RUSYADA NE KADAR TÜRK VARDIR?

Ak Rusya Tatarları eski Kırım muhacırlarındandır. Bu Tatarlar Belorusya'nın şehir ve köylerinde otururlar. Nufusları 2700 kadar vardır.

Dinleri: Sünnidir.

Dilleri: Ak Rusçadır.

Sanatları : Çiftçilik ve ufak sanaattir.

Ak Rus Tatarları hars itibariyle çok zayıftırlar. Bunlar vaktiyle Tatarca konuşmaktalarken bilâhara Ak Rusça konuşmağa başlamışlardır. Dinleri de zayıflamıştır. İsimlerini değiştirmişlerdir. Kendilerine Rus atları takmışlardır.

Karaimlerin kısmı âzamı Kırım

ğumların Yunanistan ve Bulgaristandakilerden altı defa fazla olması lâzımdı. Çünki bizim topraklarımız Yunanistandan ve Bulgaristandan altışar defa daha büyüktür.

Görülüyor ki Türkiye herşeyden evvel nufusa muhtaçtır. Doğum itibariyle vüìut bir memleket olmasına rağmen nufusumuzun İtalya gibi; Almanya gibi artmaması teessüfe değer Doğan yavrularımızı yaşatmak devlet işi olduğu kadar fert işi; cemiyet işidir. Bu işte bizim oynıyacağımız rol; yapacağımız vazife mühimdir.

İnsana olan ihtiyacımız mutlaktır. Fakat bu ihtiyaçtaki mutlakiyet doğanların yaşamasını temin ile ifade olunabilir.

Memleket müdafaası da nüfus meselesiyle alâkadardır. Türkiyemiz de bütün diğer memleketler gibi kendi medeniyetini, kendi topraklarını müdafaa edebilmek için askere muhtaçtır. Bir milletin müdafaa kabiliyeti; haricî ihtişamı; istihsal kabiliyeti; ahlâk kıymeti hep nufus meselesine bağlıdır.

Askerlik adetten ziyade kabiliyet ve evsaf ile ölçülür. Sağlam unsurlarden teşekkül etmiyen bir ordunun muvaffakiyeti tesadüfe; düşmanlarının birliksizliğine bağlıdır. Halbuki bu gün ve yarın tamamiyet mülkiyemizi muhafaza ve idame ettirebilmek için çok muntazam; çok kuvvetli bir orduya malik bulunmaklığımız lâzımdır. Zafer ve muvaffakiyetleri erkânıharplerin dürbünleri; haritaları kadar cüzütam olan mangalardaki atsız kahramanların süngüleri temin eder. sefer esnasında devletin varlığını ifade eden atsızlar hazer esnasında hükûmetin kuvvetini teşkil ederler. Binaenaleyh bize sağlam; kavi vatandaşlar lâzımdır.

Türkiyeyi sağlam vatandaşlarla doldurmak bizim için varılacak bir ülküdür.

M. N.

yarım adasında Gevpatorya'da otururlar. Gevpatorya Kırım yarım adasının şimali garbisindedir.

Dinleri: Karaim dinidir. Bu din biraz Yahudi dinine benzer. Fakat Karaim dini ile Yahudi dini arasında çak bâriz farklar vardır. Meselâ bu din salikleri mukaddes kitap olarak Tevratı kabul etmişlerdir. Talmu'du tanımazlar.

Dilleri: Karaimce; yani Kırım Tatarcasıdır. Mamafih edebiyatta İbranice kullanırlar.

Sanatları: Çiftçilik; bahçecilik; ticaret ve küçük sanayidir.

Karaçay Türklari Şimali Kafkasyada Muhtar Karaçay eyaletinde otururlar. Nufusları 46.230 dur.

Karaçay Muhtar eyaleti Kürcistanın şimalindedir. Karaçayın merkezi Batalpaşinsk tır. Burada 64.563 kişi yaşamaktadır. Karaçaylıların 46.230 Türk i Türk 18.333 üda büyük ruslardandır.

Dinleri: Sünnîdir.

Dilleri : Karaçaycadır. Karaçayca Bulgarcaya çok yakındır.

sanatları: Bilhassa kuyumculuk ve kuyumculuğa müteallik sanaattır. Dokumacılık; çuhacılık; dericilik yaparlar. Mahdut miktarda çiftçilikle meşgul olanlar vardır.

Balkar'lar; Kabardin Balkar eyaleti Karaçay Muhtar eyaletinin şarkındadır. Terek nehri Bu eyaletten çıkar. Bu eyaletin genişliği 12.205 kilometre murabbaıdır. Nufusu 203.776 dır. Bu nufusun 30.600 ü Türktür.

Dinleri: sünnîdir.

Dilleri: Bulgarcadır. Bu dil: Karacay Türklerinin diline yakındır.

Sanatları: Hemen hemen çobanlığa inhisar etmek üzere koyunculukla az miktarda çiftçilikten ibarettir. Kumikler Dağistan cumhuriyeti dahilinde yaşarlar. Dağistan cumhuriyeti Hazer denizinin garp sahilindedir. Dağistan cumhuriyetinin nüfusu 786.808 dır. Genişliği 54.2.2. kilometre murabbaıdır. Merkezi Hazer denizi sahilinde Mahaçkalı şehridir. Burada yaşayan ve kumik namı alan Türkler 163.200 kişidir. Bu Türkler Dağistan cumhuriyetinin şimal kısmındaki basık yerlerde yaşarlar.

Dinleri: Sünnidir.

Dilleri: Kumikçe'dir.

Sanatları: Çiftçilik bağçecilik ; kuyumculuktur. Hazer denizi sahillerinde oturanlar balıkçılıkla uğraşırlar.

Nogay Türkleri çok dağınıktırlar. Bunların nufusu 110.000 i geçerse de toplu bir halde değildirler. 8000 i şimali Kafkasyada Kuban nehrinin yukarı kısmında otururlar. 32.000 i Dağistan cumhuriyeti dahilinde Sulak nehir mecrasında Hasavyurt civarında otururlar. Nogayların hemen hemen hepsi göçebedir. Yalnız Hasavyurt ta oturanlar kasabalara yerleşmişlerdir.

Dinleri: Sünnîdir.

Dilleri : Nogaycadır.

Sınıfleri : Hayvan sürücülüğü ve çobanlıktır. Nogaylar başlıca üç kabileye ayrılırlar. Bu kabileler; Cemlınlak; Yedişkul; Edison atlarını alırlar.

Tarihi tetebbular

EDİRNE KÖPRÜLERİ

—2—

Fatih ve Kanunî köprülerinden geçen ve bu iki köprü arasındaki yeşil sahaya sonu olmıyan güzellikler veren nazlı Tunca, Saraçhane namını alan meydanlıkta büyük bir beşyüz senelik bir tarih ve hayata maliktir.

Çok güzel bir yazı ile taş üzerine hak edilen ve tarihî kıymeti haiz olan kitabesi aynen böyledir:

95 Edirne saraçhane köprüsü

köprünün taş ayakları arasından süzülür. Bu muazzam ve tarihî köprü ikinci Murat ve Fatih devirlerinin meşhur vezirlerinden Hadım Şahabeddin patarafından yaptırılmıştır. tir. On kemerlidir. Kemerler büyük, metin ve sanatkâranedir. İki taraftaki korkuluklar çok zariftir. Mimarını biliyorum. İnşası 855 tir. Bu gün

(Bena hazihilkantaratel meymunetel mubareke sahibulhayrati velhesenat elvezirül azam elmüşteherü elmeduv bi Şahabeddin paşa edrekullau ma yeşa min zamanissultanil mücahit elgazi Murat bin Mehmet han min nesli Osman. Senete hamse ve hamsin ve semane mie

Hicriye 855)

Şahabeddin paşanın yaptırdığı bu köprü hiç tamir görmeden 250 sene

iş görmüş ve 1113 te ikinci Mustafa zamanında tamir edilmiştir. Ve bu tamirden sonra Şahabeddin paşa namına konulan tarihî taş kaldırılarak köprüye Sultan Mustafa köprüsü namı verilmiş ve Şahabeddin paşanın namı unutturulmak istenilmiştir. Bu köprünün Sultan Mustafa tarafından tamir edildiğini gösteren tarih budur.

Padişahı heft kişveri şehriyari bahru ber
Hazreti han Mustafa şahinşehi nusret liva
Edirne şehrini teşrif edicek emreyledi
Çün bu cisri yapmaga oldaveri ferman reva
Hamdü lillâh bir metanet üzre bünyadoldu kim
Çeşmi dünya görmemiştir böyle muhkem bir bina
Şevketiyle günbegün ömrünü efzun eyleyüp
Böyle çok cısre muvaffak eyleye bari hüda
Faika tekmil olunce didiler tarihini
Eyledi ferma. bu cisri yaptı Snltan Mustafa
855

Bazı tarihlerde bu köprüye Sultan Mustafa köprüsü denilmesine sebep işte budur. Ve görülüyor ki bu manzum tarihte Şahabeddin paşadan bahis ve köprünün tamirine işaret yoktur köprü yeni yapılmış gi bi gösterilmiştir.

Kamusulâlâm sahibi şemseddin Sami bey merhumun burada da hatası vardır. Şair Faik Beyin bu manzum tarihine bakarak (Saraçhane köprüsü , Sultan Mustafa tarafından inşa edilmiştir) demiştir.
[Cilt: 2 Sa: 809]

Şahabeddin paşaya reva görülen bu kadirnâşinaslıktan müteessir olan Edirneliler; „ Sultan Mustafa„ İsmini de kullanmıyarak köprüye mevki itibariyle "Saraçhane köprüsü" namını takmışlardır. Ve bu köprü bu gün de bu nam ile anılmaktadır.

Şahabeddin paşaya ait „ Tarih taşı „ bilâhara bazı kıymet bilen insanlar tarafından buldurulhrak saklanmıştır. Elyevm Edirne müzesinde mahfuzdur. Yine bu köprü 1304 te Hamidisani zamanında tamir görmüş ve şehre doğru bir miktar da uzadılmıştır. Bunun için o vaktin Edirne valisi İzzet paşa merhum:

Kat ederdi rehi Tunca feyezan et tikçe
Kıldı ol bahri kerem işte bu ceri temdit
1304

tarihini söylemiştir

Köprü bu gün yine tamire muhtaç bir hale gelmiştir keşifleri yapılmıştır. Ayakları çok sağlamdır. Döşeme ve korkulukları hemen hemen yeniden yapılacak ve bu da cumhuriyet hükûmetinin silsilei muvaffakiyatı arasında büyük bir mevki alacaklır.

—Bitmedi—

Serezli: ESAT

Gençler diyor ki:

MİLLÎ HAKİMİYET

Yakın tarihimizde öyle günler vardır ki: Kendisinden sonra gelen yıllarda haklı ve yerinde olarak içten gelen bir istekle kutlulanır ve böylelikle yurdumuzun bu günkü temlığının bize nasıl mal edilebilmiş olduğu hatırlanır. Ve bizde bize eşsiz eseri emanet eden Yüce kurtarıcıya sonsuz saygılarımızı sunmak ve büyük eseri ebediyete kadar koruyacağımıza dair olan andımızı tazelemek fırsatını kazandığımız için bahtiyar oluruz.

İşte bu tarihi günlerden biri de Millî Hakimiyet günüdür. Bu büyük günü aşkla, iymanla kutlulamalıyız.

Mayası istiklâl ve hürriyet, fazilet ve erlikle tutulmuş olan Türk milleti, kendisini idare etmek için, başına geçirmiş olduğu hanedanın ihaneti yüzünden yıllarca inledi, yıllarca; hürriyet Türk milleti için bir serap oldu. Onun feyizli hamleleri kökünden baltalandı, sevdi, sevilmedi, verdi alamadı. O yıllarca köle, memleket bir sağmal muamelesi gördü.

Türk milleti kendisini idare edenler için keşfedilmemiş bir diyardı.

Bir kişinin keyfi için yabanın kum çöllerin kanıyla suladı. Türk milleti kanıyla beslediği Hanedanın kendisini satmak nankörlüğüne şahit olmak betbahtlığını gördü.

İşte böyle bir zamanda sermayesini milletin mazisinden ve kanından alan bir Türk kahramanı önüne serilen sırmalı esvapları çiğnedi, yolunu kesmek isteyen engelleri yıktı, uçurumları aştı, yuvasına saldıran düşmanları denize döktü, kara yurdu ak etti. Bundan sonra ilâhi sesiyle: En şerefli maziyi ufak bir ihtirasına feda etmek gafletinde bulunanların yok edilmesini bildirdi. Mukaddes sesiyle hâkimiyeti milletin idaresine verdiğini ilân etti.

Artık bütün kudretler şahıstan cemiyete geçmiştir. Hâkim olan cemiyetin arzusu, üstün olan bizim hepimizin arzusudur.

Ve bu yüksek hâkimiyet cümhuriyetle tekâmülünün sonuna ermiş oldu.

Millet en büyük arzularını cümhuriyet ağaçında buldu. En erişilmez saadete cumhuriyet te kavuştu. Bunun için seviniyor ve gülüyoruz.

Bu münasebetle, bizi bu günlere ulaştıran Büyük Gaziye batı sınırından bir kere daha haykırıyoruz : Büyük Reis.

Şerefimizi, istiklâlimizi, devletimizi nana borçluyuz.

Türk milletinden olmak şerefi yanında senin gibi bir reise sahip bulunmak gururunu taşıyoruz. Bu ise bizim için, evlâtlarımız için yetişecek olan bütün nesiller şeref ve ve gururların en yükseği ve en büyüğüdür.

Şaban Taşkın

İNKILÂP DUYGUSU

Biz bir İnkılâp hayatı yaşıyoruz.. Bugün bir Türk neye baksa, nereye baksa eskiden olduğundan başka bir varlık, yeni bir hayat gözüne çarpıyor.. Eski Osmanlılığı yürüten, yahut daha doğrusu yürütmek isteyen bütün kanaatlar, akideler altüst olmuş, onların yerine Türk ruhundan fışkıran ürfler; kaideler geçmiş, içtimaî hayat bütün bütün yeni bir istikamet almıştır.

İnkılâplar hayatta büyük değişiklikler, tahavvüller husule getiren mâşerî hamlelerdir. Bu hamleler, bu atılmalar hangi muhitte zuhur ederse o muhitin icaplarına göre bir gaye istihdaf eder. Türk İnkilâbının hedefi ise millî varlıktır. Kaybolmuş olan öz varlığı bulmak, Türklüğü bulmaktır.

Türk İnkılâbının iki safhası vardır: Birisi siyasî, diğeri içtimaî. Türk İnkilâbı siyasî safhada rolünü bütün muvaffakiyetle yapmış, eski istipdat saltanatını yıkmış, modern bir hükûmet şekli olan lâik Cümhuriyeti kurmuştur. Fakat bu rejimi kurarken bugün en modern bir umde olan lâdinliği de yurdun içine sokmuştur. Filhakika bugün ferdî, içtimaî, maddî, manevî hangi mevzuu ele alsak o mevzuun en olgun, en modern bir safhaya gelmesi ancak lâiklik vasfını iktisap eylemesiyle mümkün olduğunu görürüz. İşte İnkilâbın siyasî safhas; devlet rejimirde bu en modern şekli vücuda getirirken bugün artık bir mevhumeden başka bir şey olmayan hilâfeti de ortadan kaldırmıştır.. Türk İnkılâbı millî hayatı asırlarca müddet ezici, kahredici, ilerlemekten alakoyucu köhne, kurunuvustaî müessiseyi yıkarak lâiklik vasfını bütün parlaklığı, bütün yüksekliğiyle meydana koymuştur .

Türk İnkılâbı asıl yüksekliğini içtimaî safhada göstermiştir. Biliyoruz ki insan varlığı iki türlü mevcudiyetten tekevvün eder: Biri ferdî varlık, diğeri içtimaî varlık. Biz ictimaî hayatımızı cemiyet hayatından almakla kendi insanî varlığımızı yaşarız. Fakat cemiyet hayatından bazan öyle anlar olur ki cemiyet kendi varlığını kaybetmiş, millî şuur sönmüş, fertler kendi varlıklarından bihaber, şursuz idrâksiz bir halde yaşarlar, yahut yaşıyoruz zannederler. Meselâ hayatta : Bazan kendimden geçtim, kendimi kaybettim , kendimde değildim gibi sözlerle kendimizi tarif etmek istediğimiz vakit bulunduğumuz dalgınlık hayatını anlatmış oluruz. İşte içtimaî noktainazardan da Osmanlılığın tarifi budur. Türk varlığı üstüne asırlarca müddet bir kâbus gibi çökmüş olan Osmanlılığı tahlil etmek istersek onda bu unsurları buluruz: Araplık, Acemlik, biraz da Türk-

lük. Osmanlı medeniyetini gözümüzün önüne getirirsek işte o varlık bu üç ünsurdan alınmış düzme bir varlıktır. Filhakika içtimaî hayatı teşkil eden müesseselerin başında lisan gelir. Lisan fertler arasında « konuşma » yı « anlaşma » yı temin eden bir vasıtadır. Fakat bu konuşma ve anlaşma hadiseleri lisanın terekküp ettiği kelimelerle ve bu kelimelerin ifade ettiği medlüllerle olur. Eğer bu kelimeler yabancı unsurlardan mürekkep olursa onun ifade edeceği manâlar da yabancı olacaktır. İşte « lisanı Osmani » denilen ve üç lisandan mürekkep olduğundan dolayı daha parlak ve daha yüksek olduğu iddia edilen Osmanlıca bu düzme varlığından dolayı fertler arasında konuşamamazlığı ve anlaşamamazlığı vücuda getirmiş ve bundan dolayı Osmanlı tabakası ile halk tabakası biribirinden ayrılmış ve bu ayrılık, bu derin uçurum asırlarca müddet devam etmiştir. Çünkü halk tabakası bu yapma, bu düzme dile karşı kendi varlığını koruyarak asıl kendi öz dili olan Türkçe ile konuşmuş ve anlaşmıştır.

Düşünceye bakarsak bunda da yine Osmanlı tabakası ile halk tabakası arasında derin farkları görürüz. Vakıa zihniyet makanizması bütün insanlarda ayni olmak la beraber bu makanizmanın istinat edeceği umdeler başka olunca çıkacak hükümler de başka olur. Halk zihniyeti, Türk zihniyeti ne kadar reelist ise Osmanlı zihniyeti o kadar bundan uzak; o kadar metafizik idi. O zihniyetin istinat ettiği Arapça düsturlar, metafizik kaideler hayattan uzak olduğu için verdiği hükümler de donuk, katı, hayat ile taban tabana zıt bir şekilde olmuş, böylece Türk varlığını asırlarca müddet ilerlemekten, medenileşmekten alakoymuş, kurunuvustaî bir hayat içinde yaşatmıştır. Yine bundan dolayıdır ki Osmanlı ilmi bütün iskolastik mahiyetini asırlarca müddet muhafaza etmiştir. Vakıa ilmin vatanı olamaz, ilim kâinatı birtaraf bir gözle görür, ve bitaraf bir gözle izah etmek ister, fakat ilmin bu izah için kullanacağı vasıta lisan olduğundan ve lisan ise içtimaî bir mevzu olmak itibariyle millî varlığını muhafaza ettiğinden ilmin kullanacağı lisan hangi muhitin lisanı ise ilim de o muhitin malı olur. İşte bu aykırılığa karşı pek eskidenberi isyan edenler, feryat edenler olmamış değil, fakat bu isyanlar boğulmuş, bu feryatlar susturulmuştur. Fakat bazı feryatlar eski kitapların çürümüş sayfaları arasında bize kadar intikal edebilmiştir. Aşağıdaki vesika onuncu asırda yaşayan bir Türk âlimi olan Eburihan bin Veninin Arapçanın tasallutuna karşı Türk ruhundan doğan bu feryatlardan biridir. Eburihan diyorki: [İlimler dünyanın dört bir tarafından alınarak Arap lisanına nakledilmiştir. Bu sayede Arapça kalplerde yerleşmiş ve oranın lisanın güzellikleri şiryanlara ve veritlere sirayet

etmiştir. Fakat her millet ülfet ettiği, itiyat edindiği, nice şekilleriyle binlerle ihtiyaçlarında kullandığı lisandan zevk alır. Bu hakikatı ben nefsime kıyas ederek söylüyorum. Nefsim , bu tatlı Türk dilini tekellüm için yaradılmıştır ki şayet ilimler olsada üzerine telif olunsaydı ilimlerin terakkisine hayret edilirdi.. Ondan sonra benim ana dilim olan Türkçeden Arapçaya ve Farisiceye nakledilmeliydi...]

Arap harfleri hakkında:] Fakat Arap harfleriyle yazı yazma meselesi hakikaten büyük bir âfettir. Bu yazıda müzdeviç harfler suretlerinin biribirine benzeyişi bunların yekdiğerinden ayrılması için noktalara, ağrap alâmetleri olan harekelere ihtiyacı bu yazı için büyük bir eksiklıktir. Bu noksana birde muarife için iğfal gibi bir maksadı mahsus inzimam ederse ve tashih te edilmezse bu harflerle yazılan kitabın vücudiyle ademi, ve münderecatında ilim ile cehil müsavidir...] diyor.

İşte Türk ruhunun Araplığa ve arapçaya karşı ilk feryadı.. Eğer bu duygu, bu asîl duygu sonraları da devam etmiş olsaydı, bizdede ilim memleketi bu yolda yürümüş olarak medeniyette geri kalmış değil, belki en ileri gitmiş olurduk.. İşte Türk inkilâbı bu uydurma Osmanlı lisanını ve içinde bütün lisana hâkim olan Arapça kaidelerini ortadan kaldırmış, millî dil olan Türkçeyi meydana çıkarmağa geniş bir çalışma sahası açmıştır. Lisani Osmaniden Türk diline geçiş inkilâbın en parlak sahnelerinden biridir. İnsanı mütekellim bir hayvan olarak ötedenberi edilegelen bir tabire göre bu suretle biz inkılâbımızı kendi varlığımızda yaşatmış oluyoruz.. İçtimaî müesseselerden olan ahlâkta da inkilâbı büyük bir değişiklikle göstermiş, Osmanlı ahlâkı yerine Türk ahlâkını koymuştur.. Çünki Türkün rolünde ahlâk duyguları en asîl bir duygu olarak yaşar.. Türk ahlâkı ne kadar medenî, ne kadar demokrat ise Osmanlı ahlâkı o kadar kurunu vustai idi. O ahlâka göre başta bir padişah ve onun bir malikânesi olan toprak ile onun iradelerine esir olan halk. Halbuki Türk ahlâkında «Millet» ve «Vatan» mefhumları ta eski zamanlardanberi bütün yüksekliğile, bütün kutsiyeti ile vicdanlarda yaşamıştır.. Meselâ en demokrat olmıyacak zan olunan hakanlık devrinde bile bu yüksek duygular vicdanlarda bütün kuvvetiyle yaşamış, hakanlar Kurultay azasınean bir fert olarak rey sahibi bulunmadan başka bir şey olmamıştır.. Osmanlı ahlâkında milletin yarısını teşkil eden kadın esir mevkiindedir, hukuktan, hürriyetten mahrumdur.. Çünkü Arapça kaideler, dini düsturla onu bir mevkie indirmişlerdir, o. köhne kafaya göre zannederim kadın beş yerden başka sokağa çıkamaz... Halbuki Türk ahlâkında kadın erkeğin güzide

Trakyada Kültür derlemeleri:

Ata sözleri

-6-

Derleyen : O. N.

Anasına bak, kızını al.
Anasının ak südü gibi helâl.
Anasının karnında dokuz ay nice durmuş?
Anasının körpe kuzusu.
Anasının memesini kesmiş.
Anasının nikâhını isteyor.
Anasını ağlattı.
Anasını babasını dinlemiyen evlât, kocasını dinlemiyen avrat, üzengi ile yürüyen at; bunları kapuda hiç tutma sat.
Anası eğirip babası dokumadı ya?
Anası turp, babası şalgam.
Ana baba sözü dinliyen, ulu dağlar aşmış; dinlemiyen yanılmış kalmış.
Ana baba evlâdın iyiliğini ister.
Anası söylemeden kızı tamamlar.
Ana kuzusu.
Ana gibi yar olmaz; Bağdat gibi diyar olmaz.
Anan turp, baban şalgam; sen içinde gülbeşker.
Anan atan kim? Yakın komşu.
Anan yahşi, baban yahşi.
Analar neler doğurur.

---

bir eşidir, vilâyet ve vasayet hakları da kadına müsavi olarak verilmiştir, hakanlıkta millete hitap eden emirnameler « Hâkan ve hatun emrediyor ki..» diye başlamazlarsa muta olmazdı, ecnebi elçiler Hâkanla Hatunun huzuruna çıkarlardı.. Hukuk sahasına geçersek millî hukukun ne kadar ortadan kalktığını, ve bu yüzden Türk tarihinin nasıl fecialarla dolduğunu görmemek kabil olmaz.. Osmanlı hukuku "Fıkıh„ denilen bayad kaidelerden; yabancı ellerden gelmiş, yabancı ırklardan müteşekkil bir mecmua idi.. İşte Türk varlığı bu yabancı kaidelerin, Arapça ve düsturların yabancı hâkimliği altında asırlarca müddet ezilmiş , millî varlık ilerilemeden, medenîleşmeden geri kalmıştır..

Türk inkilâbi insaniyetin pek az gördüğü o maşeri hamlelerdendir ki sahası millî varlık olduğu halde mahiyetindeki yükseklik ; parlaklıkla dünyayı hayrette bırakmıştır..

Fakat asıl inkilâp nefeslerde vukua gelecek inkilâptır.. Ulu yol göstericinin nurlu irşatları altında önümüze açılmış olan bu inkilâp yolundan gitmek suretiyledir ki Osmanlılığın koyu karanlığından kurtularak Türklük aydınlığına çıkmış, öz varlığımız olan Türklüğü bulmuş, Türklüğe kavuşmuş oluruz.. Bu kutsî duygunun verdiği ilham iledir ki artık bundan böyle Türkçe söyliyeceğiz. Türkçe düşüneceğiz.. Türkçe bileceğiz.. Türkçe yaşayacağız...

H. N.

Meyvelerimizden istifade usulleri

Çerezlik meyva şarapları nasıl yapılır.

Ev veya çiftliklerde en basit vesaitle çerezlik meyva şarabı yapmak mümkündür. Bir aileye kifayet edecek meyva şarabı yapmak için mutbah edevatından başka (20 - 30) litrelik bir şişe lâzımdır.

Bu şarabı yapmak için meyvalar nasıl olmalıdır. Şaraplık meyvalar ne ham ve nede son derecede olgun olmalıdır. Ham meyvalardan alınan şira çok ekşi olduğundan bunu fazla miktarda su ile karıştırmak lâzımdır Ham meyvalarda meyvaların asıl tadı ve kokusu henüz teşekkül etmediğinden bunlardan iyi şarap alınamaz. Çok olgun veyahutta çürümüş meyvalarden alınan şarapların tadı iyi olmadığı gibi bunlar bulanık ve fena renkli olur. Binaenaleyh şaraplık meyvalar kemale gelmiş ve tamamiyle kokusunu almış bir halde olmalı yalnız çürük ve bozuk bulunmamalıdır. Meyvaların yıkanması.- bir çok kimseler meyvaların yıkanmasına lüzum olmadığını ve meyvaları yıkamakla bunlara yapışan mayaların zayi olacağını zannederler ki bunların hiçbiri doğru değildir. Yıkanmıyan fena tad ve kokuda bir şarap verir. Yıkanan meyvaların üzerinde kalan mayalar şirayı şarap yapmak için kaynamasına kâfidir.

Meyvaların parçalanması, ezilmesi.- meyvalardan fazla miktarda şira almak için bunların iyi parçalanması lâzımdır. Meyva parçaları mümkün mertebe aynı büyüklükte olmalı ve çok küçük olmamalıdır. Eti yumuşak olanlar o kadar çok ufalanmadığı halde eti sert olanların parçaları çok küçük olabilir.

Bu suretle ezilen parçalanan meyvalar sıkılmadan evvel kendi haline bir müddet kapalı kaplarda bırakılır. Bu suretle bekletilen ezik meyvalar hemen sıkılanlardan daha çok iyi şarap verirler. Şira bu müddet zarfında kaynamağa başlar. ve koyuluğunu kaybederek meyve etinden kolay ayrılır. Bu bekleme müddeti mayanın yumuşak ve sert olmasına ve havanın derecei hararetine nazaran 2 - 6 gündür. Daha fazla bırakılırsa ezik meyvalar gaz kabarcıklarının tesiriyle şiranın üstünde toplanır burada sirke mayaları çoğalarak şirayı sirkeleştirir. Buna mahâl vermeden ezilmiş meyvaların şirasını çıkarmak lâzımdır.

Meyva şirası üzüm şirası gibi kolay çıkmaz. Ezik meyveleri geniş gözlü ve dayanıklı bezlerden geçirmelidir. Kalan posa temiz bir su ile karıştırılarak tekrar süzülür. Bu suretle şiraya katılacak su miktarı şiranın yarı miktarını tecavüz etmemelidir. Fazla katılırsa şiranın ekşilik derecesi, tadı, kokusu azalaca-

ğından nefis şarap elde edilemez. Şiraya katılacak su miktarı meyvenin cinsine göre değişir.

Bu suretle elde edilen şira ihtimara terkedilir. Çok geçmeden şira kaynamağa başlar. Şira kaynadıkça koyuluğunu kaybeder. Ve bu koyuluğu meydana getiren maddeler birbirleriyle birleşerek ufak kabarcıklar husule getirir ki bunlar gaz kabarcıkları tarafından sürüklenerek yukarıya çıkar ince bir kabuk yaparlar ve şiradan ağır olan maddeler ise kabın dibine çökerler. Bu suretle koyuluğunu kaybeden şira berraklaşmağa başlar.

Bu malûmatı umumiyeye nazaran bazı mayanın hususî şarap imâlleri sarahaten aşağıda gösterilmiştir.

Kayısıdan şarap nasıl yupılır?

7,5 kilo kayısı alınıp çekirdekleleri çıkarılır. Ezilir. Kayısılar iyice kemâle kelmiş olmalıdır. Ezik kayısıların üzerine suda eridilmiş 2,5 - 3 kilo şeker katılır. Ve biraz soda (25) gram tuz ve (60) gram limon tozu tuz haline getirilerek ezilmiş kaysının üzerine serpilir ve iyice karıştırılır. Sonra (25) litre oluncaya kadar üzerine temiz su dökülür. Ve bir kaba konarak ihtimara bırakılır. Birkaç gün sonra 1,5 kilo daha şeker katıl r. Kaynama kesildikten sonra aktarılır. Berraklaşmağa terk olunur. Bu suretle berraklaşan şarap şişelere doldurulur.

Şeftalı, erik, şarapları nasıl yapılır?

Bu meyvalardan hangisinin şarabı yapılmak isteniliyorsa 15 kilo iyice kemale gelmiş meyva alınıp çekirdekleri çıkarılarak ezilir. Kaynamak üzere bir hafta kendi haline terkolunur. Yukarıda tarif edilen malûmatı umumiye dahilinde şirası çıkarılarak biraz suda eridilmiş 1,5 kilo şeker ve 1,5 kilo üzüm ispirtosu karıştırılarak berraklaşmak üzere kaplara doldurulur.

Ayva şarabı nasıl yapılır?

Ayva şarabı güzel kokulu olur. Bu şarabı yapmak için iyi kemale gelmiş meyvalardan on kilo alınır. Parçalanır, çekirdekleri ayrılır. Kaynamış ve ateşin üzerinden yeni alınmış 20 kilo su içine atılır. Ayva parçaları tamamiyle suya daldırılır. Su soğuduktan sonra ayvalar ezilerek karıştırılır. ve içerisine bir miktar suda eridilmiş (2 - 3) gram tuz (7) gram tarçın bir kaç adet kuru karenfil danesi portakal limon kabuğu katılır. İyice karıştırıldıktan sonra üzerine biraz suda dağılmış şarap mayası dökülür. Hepsinin hacmı (25) litre oluncaya kadar su ilâve edilir. İyice karıştırıldıktan sonra kaynamağa terk olunur. Altıncı günü (1,5) kilo daha şeker birada suda eridilerek üzerine ilâve edilip kaynama bittikten sonra berraklaşmak üzere diğer bir kaba süzülür. Burada bir iki ay kalarak temamiyle berraklaştıktan sonra şişelere doldurulur.

Ziraat müdürü
ESAT

Neşredilmemiş Seçme (BEKTAŞİ) Nefesleri

—2—

Alpulluda bulunmakta olan kıymetli arkadaşlarımızdan muallim Vahit Lütfü Bey bize Trakyada topladığı Bektaşi nefeslerinden bir miktar göndermiştir. Arkadaşımızın verdiği malûmata nazaran bu Bektaşi nefesleri mahallî olup bundan başka hiçbir yerde neşredilmemiştir. Bu sayımızda muallim Vahit Bey arkadaşımızın gönderdiği nefeslerden birini daha basıyoruz. Gelecek sayılarımızda da artanları koyacağız.

Ey aşık yolumuz inceden ince
Erilmez canana can vermeyince
Bu yolda canını kurban ararlar.
Baş açık sinesi üryan ararlar.

Gerçeklerin ne hoş devranı vardır
İncili Tevratı Kur'anı vardır
Dört kapı kırk makam seyranı vardır
Zebura aşina insan ararlar.

Kitabı ledünden aldım bir sebak
Mansurla nesimî dedi enelhak
Gönül seherinde belirdi şafak
Enelhak tığına kalkan ararlar.

Maksadın ermekse karbı canana
Evvelâ gel soyun gir bu meydana
(Aşkıya) göz yumup baş ile cana
Velâkin ahtile peyman ararlar.

***

Bu fena mülkünün vefası yoktur
Belâsı fedası mihneti çoktur
Konak göçtü nöbet bizim yol bizim
Murat bizim istek bizim hal bizim.

Dini Muhammede girdik gideriz
Katarımız hakka doğru yederiz
Tarikatta ikrarımız güderiz,
Tarik bizim erkân bizim yol bizim.

Muhammet dininin yoktur şeriki
Tarikimiz hacı Bektaş tariki
Öldürür alemin mülkü meliki
Hırka bizim kemer bizim şal bizim.

(Geda muslu) eder niçin ölürüz
Kâh göçer kâh yine mülke giliriz.
Ol âhır aslın böyle biliriz.
Meyit biziz küre bizim sal bizim.

EDİRNE'DE

TARİHÎ ÂBİDELER ve Müessiseler Broşürü

Edirne HALKEVİ binası

Edirnede mevcut camiler

MEŞHUR MİMAR KOCA SİNAN

VE TARİHÎ ÂBİDESİ SELİMİYE

SELİMİYE CAMİİ : Edirnede mevcut camilerden en meşhuru Selimiye camiidir. Selimsani tarafından yaptırılmıştır. Mimarı meşhur koca SİNAN dır.

Bu camiin inşasına 976 tarihinde başlanılmış ve 982 tarihinde ikmal edilmiştir. Arsası eski sarayın bahçesinden tefrik edilmiştir.

Bayazıt camii

BAYAZIT CAMİİ : İkinci Bayazıt tarafından yaptırılmıştır. Tunca nehri kenarındadır 893 tarihinde ikmal edilmiştir.

ÜÇŞERİFELİ CAMİİ: Murat Han sani tarafından yaptırılmıştır. İlk defa bu camide harem inşa edilmiştir. 851 tarihinde ikmal edilmiştir. Üçşerifeli minaresi 72 metre irtifaındadır.

MURADİYE CAMİİ: Sultan Murat tarafından 837 tarihihde inşa edilmiştir.

ESKİCAMİ: Emir Süleyman tarafından başlanılmış Musa çelebi çalışmış ise de muvaffak olamamış. Nihayet 806 tarihinde Mehmet çelebi tarafından ikmâl ettirilmiştir. Mimarı Alâettin ve İbrahimdir.

DARÜLHADİS CAMİİ : Sultan Murat tarafından 837 tarihinde Darülhadis olarak inşa ettirilmiş ise de bilâhara camiye tahvil ettirilmiştir.

YILDIRIM CAMİİ : Yıldırım Bayazıt tarafından inşa ettirilmiştir. Buna küpeli cami de derler.

Edirnede köprüler

Edirnede 8 adet köprü vardır. Birincisi Meriç ve Arda nehirleri üzerindedir. Abdülmecit tarafından 1258 de yaptırılmıştır.

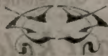
İkincisi istasyon yolu ve Tunca nehri üzerindeki eski köprüdür. 1016 tarihinde inşa edilmiştir. Ekmekçi zade Ahmet paşa tarafından yapılmış olup mimarı Mustafadır.

Üçüncü ve dördüncü Sarayiçindeki köprülerdir. Sarayiçi köprülerinin mimarı Koca Sinandır.

Beşinci Tunca nehri üzerindeki ikinci Bayazıt tarafından yaptırılan köprüdür. Altıncısı saraçhane köprüsü olup 855 tarihinde inşa edilmiştir

Yedinci Tunca nehri üzerindeki en büyük köprü olup Edirnenin fethi zamanında mevcut olan köprüdür. Muvahhiren Gazi Mihal tarafından tamir ettirildiğinden Mihal köprüsü ismini almıştır. Bu köprü bilâhara yıkılarak yeniden yaptırılmıştır.

Sekizincisi Yıldırım köprüsüdür.
Bu köprü Türkler tarafından yapılan en eski köprülerdendir.

Kapalı çarşılar

1 — Alipaşa çarşısı
2 — Bedesten
3 — Arasta

Bu çarşıların mimarı Koca Sinandır. Bunlardan Alipaşa çarşısı ile Bedesten kısmen hali faaliyettedir. Arasta ise metrük bir haldedir.

Hanlar

Rüstempaşa hanı
Küçük Rüstempaşa hanı
Mimar Sinanın eserleridir
Ayşekadın Kervansarayı : Mimar Mustafanın eseridir.

Sebiller

1 — Esat paşa sebilidir. İstanbul yolu üzerindedir.
2 — Ayşekadın sebili Çelebi Mehmet zamanında yapılmıştır.
3 — Mezitbey sebili . Belediye karşısındadır.
4 — Kara Mustafa sebili

Saraylar

1 — Eski saray Selimiyenin bulunduğu mahalde olup yıkılmıştır hamamı kalmıştır.

2 — İkinci Murat tarafından yaptırılan Sarayiçi sarayıdır ki harabesi kalmıştır. Kısmen mutbahları ve hamam kısımlarının harabeleri ile adalet kasrı duvarları mevcuttur.

Âsarı atika müzesi

Selimiye camii ittisalindedir. On senedenberi faaliyettedir.

Saat kulesi

Edirnenin fethinden evvel mevcut bir kule bürcü üzerine inşa edilmiştir.

MESİRELER

Edirnenin en meşhur mesireleri Sarayiçi ve Tavukormanıdır. Bundan başka Karaağaç yolu üzerindeki söğütlük ve demirtaş mesireleri de vardır.

NUFUS

Vilâyette elyevm 84,619 erkek ve 88,440 kadın vardır. Edirne merkezinde de 18,292 erkek ve 18837 kadın nufus vardır. Edirnenin mesahai sathiyesi 7565 kilometre murabbaıdır.

MEKTEPLER

Merkezde Lise, Kız ve Erkek muallim mektepleri ile muhtelif orta mektep sanatlar mektebi ve onbeş dane ilk mektep mevcuttur. Orta tetrisata merbut mekteplerde 461 kız ve 783 erkek talebe ve ilk mekteplerde 1029 kız ve 1437 erkek talebe vardır. Ayrıca hususî bir Türk Ana mektebi ile bir Türk Musevi ve Bulgar mektebi ile bir İtalyan ecnebi mektebi vardır. Ziraat vekâletine bağlı bir ipekçilik mektebi ile bir ziraat fidanlığı ve birde fennî koyun ağılı vardır.

MEMLEKET HASTAHANESİ

Elli yataklı bir memleket hastahanesi vardır.

FABRİKALAR VE SINAÎ MÜESSESELER

Memlekette üç un fabrikası iki buzhane ve souk hava deposu ile iki marangoz fabrikası mevcuttur. Ayrıca yün taramağa mahsus altı dane tarak makinası vardır.

BANKALAR

Edirnede üç tane banka vardır. Biri ziraat diğeri iş bankası diğeri de Osmanlı bankasıdır.

KOOPERATİFLER

Memurîn kooperatifi , Ziraî kredi kooperatifi

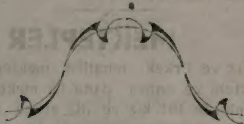
EDİRNE MATBAALARI

Vilâyette dördü merkezde ikisi Uzunköprüde olmak üzere altı matbaa vardır.

1 — Vilâyet matbaası 2 — Emin Necmi matbaası 3 — Aziz matbaası 4 — Mustafa Fevzi matbaasıdır.

EDİRNEDE ÇIKAN MECMUA VE GAZETELER

1 — Millî gazete Cumhuriyet Halk Fırkası tarafından çıkarılmaktadır.
2 — Altı Ok mecmuası Edirne Halkevi tarafından çıkarılmaktadır.
3 — Edirne Postası: Emin Necmi Bey tarafından çıkarılmaktadır.

TÜRKÜN DAHÎ ÜSTADI MİMAR KOCA SİNANIN TRAKYADAKİ MUHTELİF SANAT ÂBİDELERİ

